

Avvik og varsling

Kurs for tillitsvalgte i Utdanningsforbundet Akershus 14.11.2024

Innhold:

- Hva er et avvik og hva er et varsel?
- Utfordringer i vår sektor
- Ytringskultur og ytringsklima
- Rollebevissthet
- Redusere risikofaktorer og styrke beskyttende faktorer

ALLE HAR KRAV PÅ ET
TRYGT OG
HELSEFREEMMENDE
ARBEIDSMILJØ!

Arbeidsmiljøloven
§ 1-1. *Lovens formål*

- varsel

- avviksmeldinger

Melde

Eksempler på utfordringer i vår sektor

- Høye emosjonelle krav
- Støy
- Laboratoriearbeid med skadepotensiale
- Eleven eller barnet får ikke spesialpedagogisk hjelp/ individuell tilpasset opplæring
- Vold og trusler i jobben

Hva er et varsel?

Et varsel er en ytring
fra en arbeidstaker om
kritikkverdige forhold til noen
som har myndighet til å gjøre noe
med det

Ikke alle ytringer om
virksomheten er varsler

Kilde: Arbeidstilsynet

Mer om varsler:

Bestemmelsen i arbeidsmiljøloven § 2 A-1 lyder:

- «1) Arbeidstaker har rett til å varsle om kritikkverdige forhold i arbeidsgiver virksomhet (...)"
- 2) Med kritikkverdige forhold menes forhold **som er i strid med rettsregler, skriftlige etiske retningslinjer i virksomheten eller etiske normer som det er bred tilslutning til i samfunnet**, for eksempel forhold som kan innebære:
 - a) fare for liv eller helse
 - b) fare for klima eller miljø
 - c) korrupsjon eller annen økonomisk kriminalitet
 - d) myndighetsmisbruk
 - e) uforsvarlig arbeidsmiljø
 - f) brudd på personopplysningssikkerheten.

Hva er et avvik?

- Når man melder et avvik = *en formell beskjed om forhold som avviker fra normalen*
- For eksempel at man har oppdaget *at en rømningsvei er blokkert*. Er både et avvik og mulig lovbrudd.
- Arbeidsgiver skal ha et systematisk HMS-system (helse, miljø og sikkerhet) der man kan melde avvik knyttet til helse, miljø og sikkerhet (arbeidsmiljøloven)

Hvilke lover og avtaler gjelder?

- Arbeidsmiljøloven
 - Kommunens internkontroll
 - Arbeidsavtaler og tariffavtaler
 - Hovedavtalen
 - Opplæringsloven og andre lover
-
- Annet: Lærerprofesjonens etiske plattform

Ulike avviksmeldinger:

1.) Avvik etter arbeidsmiljøloven

- Du kan melde avvik på for eksempel det fysiske arbeidsmiljøet
- Eller det psykososiale arbeidsmiljøet

2.) Du kan melde avvik også på vegne av barn/ elever i barnehage eller skole

Da må du melde i fra om **mulig brudd på opplæringsloven** eller andre lover som skal sikre dem

Et avvikssystem kan endres og forbedres

Vi som arbeidstakere har

Medvirkningsplikt

AML § 2-3

Arbeidstakere har plikt til å medvirke til å skape et fullt forsvarlig arbeidsmiljø, delta i det systematiske HMS-arbeidet og aktivt medvirke til et godt og sikkert arbeidsmiljø.

Vi mener: Et avvik som ikke
blir meldt er en tapt
forbedringsmulighet.

Hvordan skape kultur for å
skrive avviksmeldinger og
varsler når det er påkrevd?

Ytringskultur
Ytringsklima

Ytringsklima = Psykologisk trygghet + Ytringseffektivitet

Er det trygt å si ifra?

Nytter det å si ifra?

Kulturendring, ikke
aksjon eller stunt

Forutsetninger:

Medlemmene må ønske kulturendring

Medlemmene må se nytten av kulturendringen

Arbeidsplasstillitsvalgte må tenke langsiktig

Arbeidsplasstillitsvalgte må prioritere

Lokallaget må støtte

Lokallaget må koordinere

Fylkeslaget må sikre

Fylkeslaget må være tilgjengelig

Hva må på plass for å skape kulturendring ?

Tillitsvalgte må ha kompetanse om:

- Sin egen rolle (Hovedavtalene)
- Arbeidsmiljølovens bestemmelser
- Kommune-/barnehagelovens bestemmelser om internkontroll
- **Endringsarbeid**

Medlemmer må kjenne til:

- Profesjonens ansvar for å si ifra
- Arbeidstakeres rett til å si ifra
- Grunnleggende begreper og rettigheter knyttet til arbeidsmiljø

Medlemmene på arbeidsplassen må være utgangspunktet og selv peke retning i endringsarbeidet

Våre medlemmer og tillitsvalgte må selv ønske kulturendring!

Er vi bevisst vår egen
rolle i endringsarbeid?

Individuelle problemer
Individuelle løsninger

Kollektive problemer
kollektive løsninger

Vi vil møte **hindringer**.
Hvordan møter vi dem?

Griper vi **mulighetene**
når de kommer?

Involver så mange som
mulig, så **tidlig** som
mulig.

Hvilke folk må du ha med deg på arbeidsplassen?

Personas:

Rektor Ruth

Lærer Lene

Forelder Frida

Hvem er tjent med at lærerne
har en svak ytringskultur?

Lærarprofesjonen si etiske plattform

Vår etiske plattform for lærarprofesjonen, lærarar og vaksne i barnehage og skule. Samfunnsoppdraget vårt er å fremme læring, utvikling og dannings- og barneoppgaver og styrke verdiane i barnehage og skule. Vi er ansvarlege for å sikre at lærarprofesjonen si etiske plattform er i samsvar med dei etiske prinsippa som ligg til grunn for vår arbeid.

Lærarprofesjonen sine grunnleggjande verdiane

Helse og helse

Vi er ansvarlege for å sikre at lærarprofesjonen si etiske plattform er i samsvar med dei etiske prinsippa som ligg til grunn for vår arbeid.

Utdanning og læring

Vi er ansvarlege for å sikre at lærarprofesjonen si etiske plattform er i samsvar med dei etiske prinsippa som ligg til grunn for vår arbeid.

Respekt og verdiane

Vi er ansvarlege for å sikre at lærarprofesjonen si etiske plattform er i samsvar med dei etiske prinsippa som ligg til grunn for vår arbeid.

Partnerskap

Vi er ansvarlege for å sikre at lærarprofesjonen si etiske plattform er i samsvar med dei etiske prinsippa som ligg til grunn for vår arbeid.

Lærarprofesjonen sitt etiske ansvar

Ansvar for helse og helse

Vi er ansvarlege for å sikre at lærarprofesjonen si etiske plattform er i samsvar med dei etiske prinsippa som ligg til grunn for vår arbeid.

Ansvar for utdanning og læring

Vi er ansvarlege for å sikre at lærarprofesjonen si etiske plattform er i samsvar med dei etiske prinsippa som ligg til grunn for vår arbeid.

Ansvar for respekt og verdiane

Vi er ansvarlege for å sikre at lærarprofesjonen si etiske plattform er i samsvar med dei etiske prinsippa som ligg til grunn for vår arbeid.

Ansvar for partnerskap

Vi er ansvarlege for å sikre at lærarprofesjonen si etiske plattform er i samsvar med dei etiske prinsippa som ligg til grunn for vår arbeid.

Ansvar for helse og helse

Vi er ansvarlege for å sikre at lærarprofesjonen si etiske plattform er i samsvar med dei etiske prinsippa som ligg til grunn for vår arbeid.

Ansvar for utdanning og læring

Vi er ansvarlege for å sikre at lærarprofesjonen si etiske plattform er i samsvar med dei etiske prinsippa som ligg til grunn for vår arbeid.

Ansvar for respekt og verdiane

Vi er ansvarlege for å sikre at lærarprofesjonen si etiske plattform er i samsvar med dei etiske prinsippa som ligg til grunn for vår arbeid.

Ansvar for partnerskap

Vi er ansvarlege for å sikre at lærarprofesjonen si etiske plattform er i samsvar med dei etiske prinsippa som ligg til grunn for vår arbeid.

Ansvar for helse og helse

Vi er ansvarlege for å sikre at lærarprofesjonen si etiske plattform er i samsvar med dei etiske prinsippa som ligg til grunn for vår arbeid.

Ansvar for utdanning og læring

Vi er ansvarlege for å sikre at lærarprofesjonen si etiske plattform er i samsvar med dei etiske prinsippa som ligg til grunn for vår arbeid.

Ansvar for respekt og verdiane

Vi er ansvarlege for å sikre at lærarprofesjonen si etiske plattform er i samsvar med dei etiske prinsippa som ligg til grunn for vår arbeid.

Ansvar for partnerskap

Vi er ansvarlege for å sikre at lærarprofesjonen si etiske plattform er i samsvar med dei etiske prinsippa som ligg til grunn for vår arbeid.

Videre arbeid «hjemme» etter kurset

- Summeoppgave:

Hvordan kan du bidra til at dette settes på agendaen
på din arbeidsplass?

Redusere forekomst av risikofaktorer - hvordan?

- [Risikovurdering](#) - Arbeidstilsynet
- [Arbeidsmiljøhjelpen – Hjem](#) - Arbeidstilsynet
- [Nytt verktøy for risikovurdering av vold og trusler i skolen](#) - en veileder utarbeidet av fagorganisasjonene og KS
- [Arkiv for Bransje - En bra dag på jobb](#) – velg bransje Bhg/GSK/VGO
- <https://www.arbeidstilsynet.no/arbeidsmiljo/varsling/hva-er-varsling-om-kritikkverdige-forhold/>
- Kursopplegg utarbeidet av Utdanningsforbundet Viken: Jobb med opplegget i klubben.